Ljusdals Kommun

Ljusdals kommuns
Lokala utvecklingsstrategi
2015-2020

Antagen av kommunfullmäktige 2014-06-16 , diarienummer KS 0054/14

Inledning

Det här är Ljusdal kommuns Lokala Utvecklingsstrategi

Ljusdals lokala utvecklingsstrategi, LjUS, är kommunens övergripande plan för de kommande sex åren. LjUS relaterar till och utgör en organisk del i den styrmodell som tillämpas i kommunen. Modellen är hierarkiskt uppbyggd och avses vara styrande i den kommunala verksamheten med Vision för Ljusdals kommun och dess medborgare (antagen 2014-01-27) som bortre målbild. De fyra övre nivåerna, vision, Ljusdals lokala utvecklingsstrategi (LjUS, 6 år), ekonomisk långtidsplan (ELP, 3 år) och årsbudget med fullmäktigemål fastställs av Kommunfullmäktige. Här bildas en tydlig målhierarki där övergripande mål och inriktningar bryts ner och blir mer konkreta i varje nivå. Nämnderna mottar fullmäktigemål respektive avdelad budget och fastställer därefter, med beaktande av vision, LjUS och ELP nämndens egna mål och planer helt ner till den dagliga verksamheten. Styrning av kommunens bolag och stiftelse utövas parallellt via bolagsordningar, ägardirektiv med flera.

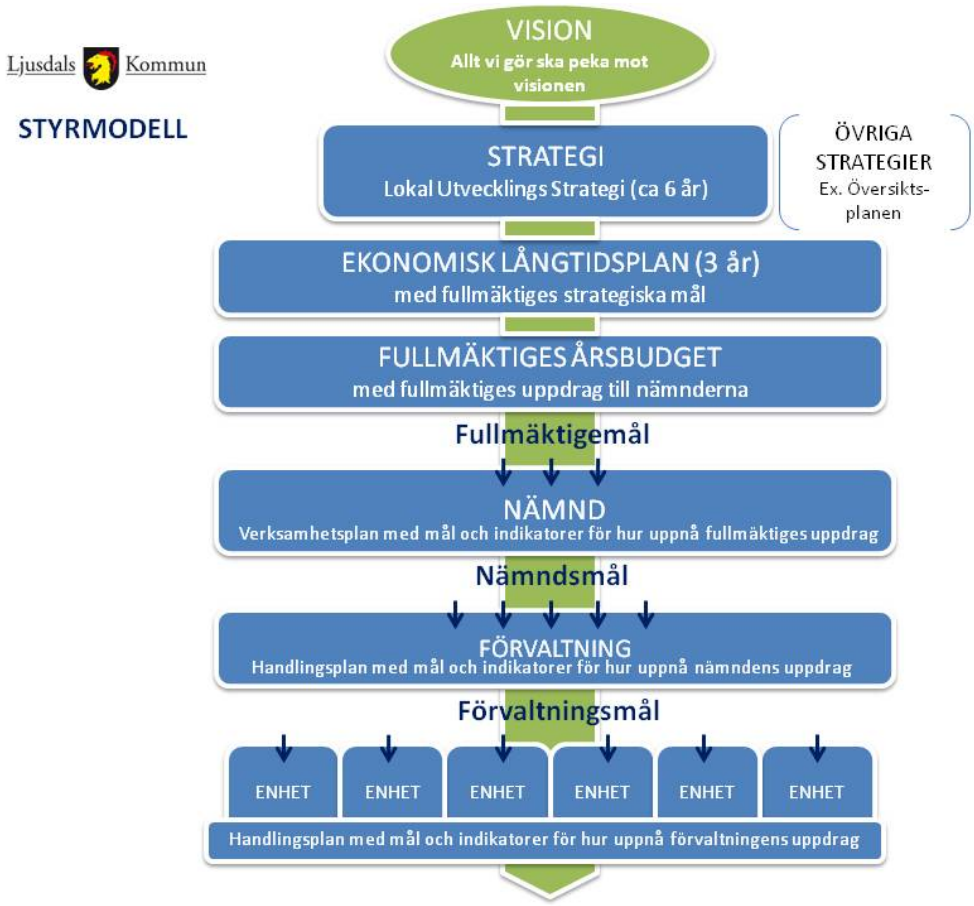

Ljusdals lokala utvecklingsstrategi visar riktningen för Ljusdal kommuns utvecklingsarbete, vad som ska göras de närmaste sex åren. Våra lokala förutsättningar har varit, och måste vara, utgångspunkten för vår strategi. Det är naturligt och självklart att den lokala utvecklingsstrategin relateras och ska samordnas med den regionala utvecklingsstrategin för Gävleborg, RUS. RUS är

länken mellan vår lokala nivå och den nationella nivån vidare upp till EU-nivån.
I förarbetena till Vision för Ljusdals kommun och dess medborgare formulerades den övergripande inriktningen; ”En hållbar samhällsutveckling med hög livskvalitet, trygghet och välfärd”. Vidare identifierades de områden som är av avgörande betydelse för kommunens framtid; Arbetstillfällen, Bildning och utbildning, Infrastruktur och kommunikation, Boende, Kultur, Fritid, Aktivt miljöarbete, Offentlig service, Natur och livsmiljö samt Mångfald, varav de tre inledande lyftes fram som mer avgörande för kommunens utveckling. I LjUS får visionens formuleringar över samtliga områden sina inledande konkretiseringar.

Kommunens utvecklingsarbete och de resurser som satsas ska styras av prioriteringarna i den lokala utvecklingsstrategin. Satsningar ska därmed alltid prövas mot den lokala utvecklingsstrategin innan beslut. Det som inte bidrar till och är i enlighet med LjUS kommer således inte att prioriteras.

LjUS innehåller inga konkreta aktiviteter. Den visar på definierade målområden och drivkrafter som ska fungera vägledande och styrande och därmed medverka till att vi når vår vision. Strategin talar också om att vi ska pröva ställningstaganden och beslut ur olika hållbarhetsperspektiv. Tanken är att det förhållningssättet ska bidra till en positiv social och miljömässig omställning. I vårt utvecklingsarbete ska därmed, liksom i RUS, de tre hållbarhetsperspektiven: social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet finnas med .

På koncernenhetsnivån (nämnd, bolag, stiftelse) skapas verksamhetsplaner som mer konkret beskriver hur strategin ska genomföras. Verksamhetsplanerna innehåller egna mål och indikatorer vilka är kopplade till mål i LjUS. Verksamhetsplanerna är en integrerad del av budgeten och revideras därmed i budgetarbetet varje år. Planerna med mål är antingen 3-åriga eller 1-åriga beroende på om det gäller den ekonomiska långtidsplanen, ELP, eller årsbudgeten.

På aktivitetsnivån finns handlingsplaner för genomförande av insatser under kortare eller längre tid. Handlingsplanerna är den mest konkreta nivån som talar om vad som ska göras, inom vilken tidsrymd samt ansvarig aktör. Handlingsplanerna kommer att vara under kontinuerlig förändring genom att åtgärder genomförs och nya kommer till.

Löpande återkoppling och redovisning av resultat och effekter ska, tillsammans med utvärderingsdiskussioner i budgetberednings- och investeringsplaneringsarbetet, kontinuerligt skapa underlag för förnyade prioriteringar.

LjUS har avsiktligt formulerats i vi-form med syfte att inkludera alla kvinnor, män, flickor och pojkar som bor eller vistas i Ljusdals kommun.

Villkor och förutsättningar, möjligheter och rättigheter skiljer sig beroende på kön samt etnisk och social härkomst. Därför är det viktigt att utvecklingsarbetets mål och effekter mäts så att det är möjligt att avläsa skillnader inom och mellan olika grupper av människor. Det blir därmed nödvändigt att redovisa all individbaserad statistik exempelvis utifrån kön.

Målområde

Arbetstillfällen

För de människor som bor i kommunen eller önskar flytta hit behövs arbetstillfällen. Människorna i vår kommun måste ha möjlighet till egen försörjning. Ljusdals kommun är med dess utbud av samhällsviktiga funktioner, den största arbetsgivaren. Vi vill ge bästa möjliga förutsättningar för företagens utveckling eftersom vi tror de flesta nya arbetena skapas inom våra befintliga rörelser och näringar. Samtidigt välkomnar och stödjer vi etableringar av nya verksamheter i kommunen.

Förutsättningar i Ljusdals näringsliv

I kommunen finns cirka 1100 företag. Tillsammans med kommunens verksamheter och övriga offentliga arbetsgivare bildas så basen för utbudet av arbetstillfällen. Det är helt avgörande för kommunens utveckling att antalet arbetstillfällen kan öka. Vår bedömning är att huvuddelen av de nya arbetstillfällena skapas inom det befintliga näringslivet. Kommunen måste, tillsammans med näringslivet och övriga aktörer, inom hela bredden av dess verksamhet, göra aktiva ansträngningar för att erbjuda rätt förutsättningar för tillväxt och ett gott företagsklimat.

De tillverkande företagens styrka är att de har egna produkter, lång tradition och tekniskt kunnande, med många ägare som har stark förankring i kommunen. Flera tillverkar högtekniska produkter i kortare serier. Kunderna är främst nationella och internationella.

Besöksnäringen omfattar både rent turistiskt inriktade företag och handelsföretag. Vi har historien, kulturen, människorna och naturen. Kunderna är lokala, nationella och internationella. Den positiva utvecklingen i framför allt Järvsö bör kunna bidra till att fler arbetsplatser uppstår även i andra delar av kommunen. I denna bransch finns många säsongsföretag och många små företag.
Det måste finnas goda möjligheter för invånarna till en aktiv fritid vid olika besöksmål och till handel både för vardag och mer sällan. Detta är också positivt för kommunen, företag och andra som skall rekrytera personal.

Tjänsteföretagen omfattar företag som arbetar med t ex informationshantering, telefonförsäljning och support. Genom den starka entreprenörsanda som finns i Ljusdal har det skapats nya arbeten i denna sektor de senaste 20 åren och det har utvecklats ett unikt företagskluster i kommunen. En viktig del i detta är den kompetens som byggts upp under tiden. Nya företag skapade av innovativa företagare med nya idéer.

Ljusdal har även stora möjligheter inom andra sektorer. Om till exempel förutsättningarna för materialtransporter på järnväg blir bättre kommer företag att bli mer konkurrenskraftiga och befintliga kan expandera och nya växa fram. Bedömningen är att de branscher som har störst potential till ökat antal anställda är tjänsteföretag och företag inom besöksnäringen. Ett ökat antal anställda i dessa näringar kommer att skapa ett ökat antal anställda i andra näringar.

Kommunens traditionella näringar som skogs- och jordbruk har även framåt en fortsatt viktig betydelse som företag och bevarare av vårt kulturlandskap. Men här finns också grunden till och potentialen för ytterligare utveckling av t.ex. trävaruförädling, bioenergiutveckling och

livsmedelsproduktion. Vi har även en bred kultursektor med en blandning av traditionella och moderna uttryck som blivit en betydelsefull näring i kommunen med utvecklingspotential

Mål: Antal arbetstillfällen ska öka.

Indikatorer - Delmål

- Antal förvärvsarbetande.
- Antal företagsförekomster.

Mått

- Förvärvsarbetande nattbefolkning, kvinnor respektive män, RAMS, SCB.
- Antal företagsförekomster per Kommun, RAMS, SCB.

  RAMS: Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik.

Motivering valda indikatorer och mått

Antal förvärvsarbetande mäter indirekt om antalet arbetstillfällen i kommunen minskat eller ökat. Antal företagsförekomster kan ge en indikation på om förutsättningarna för ökat antal arbetstillfällen försämras eller förbättras.

Målområde

Bildning och utbildning

Bildning och utbildning måste vara en självklarhet som genomsyrar vårt samhälle. De möjligheter som skapas kommer att vara avgörande för framtid och utveckling. För att ytterligare höja utbildningsnivån satsar Ljusdals kommun medvetet på utbildningens alla delar, från förskola till högskola. Kvalitet och resurser ger ständiga förbättringar och stigande resultat, för såväl den enskilde som för det gemensamma.

Bildning och utbildning handlar ytterst om att kvinnor, män, flickor och pojkar, genom den personliga utveckling som blir resultatet av utbildning, får förmåga, vilja och möjlighet att omsätta kunskap till handling och vara aktiva medskapare av samhället. Dels såsom inflytande över sin personliga situation men också som delaktig i samhällsutvecklingen.

Kunskap och kompetens, både teoretisk och praktisk, är viktigt för människors självförverkligande och utveckling. Utbildning berikar människan genom hela livet. Med en högre utbildningsnivå kommer generellt andra positiva effekter som högre livskvalitet och förbättrad hälsa. En höjd utbildningsnivå och fler med formella kunskaper stärker förmågan att driva utveckling och innovation i såväl näringsliv, offentlig sektor som samhällslivet i övrigt.

Det är viktigt med en hållbar skola som är dynamisk i förhållande till samhällsförändringar, där fler slutför sina studier med godkända resultat och går vidare till högre utbildning. Att stärka barn och ungas självkänsla, självförtroende och självtillit är viktiga delar för att nå detta. Det lägger grunden för att höja den generella utbildningsnivån i Ljusdal. Basen i utbildningssystemet är förskola, grundskola och gymnasieskola där kvalitetsutveckling bidrar till en kompetenshöjning i kommunen. Möjlighet till högskoleutbildning har en central roll för att höja utbildningsnivån i kommunen. ***Högskoleutbildning, vuxenutbildning liksom folkbildning utgör betydelsefulla vidareutbildningar för att tillgodose nödvändigheten av såväl specialkompetens som komplettering samt möjliggöra byte av yrkesinriktning och bildning.***

Tillgänglighet till utbildning och kompetensutveckling är en viktig faktor för ökad formell kunskap. Det är av särskilt stor vikt för Ljusdal att öka möjligheterna till studier, inte minst på distans, med tanke på kommunens utbildningstradition. Närhet och samverkan med högskolor och universitet behöver utvecklas.

Kommunens ansvar, från förskola till gymnasium, förutsätter att resurserna prioriteras så att eleverna kan ges de möjligheter som krävs för att de skall lyckas.

Mål: Utbildningsnivån ska öka.

Indikatorer - Delmål

- Andel elever som avslutar grundskolan med behörighet till gymnasiet.
- Andel elever behöriga till högskolan.
- Andel invånare med eftergymnasial utbildning.

Mått

- Behörighet till gymnasieskolan, flickor respektive pojkar, SIRIS, Skolverket
- Andel elever med högskolebehörighet, kvinnor resp. män, SIRIS, Skolverket
- Antal invånare 16-74 år med eftergymnasial utbildning mindre än 3 år respektive 3 år eller mer,
  kvinnor respektive män, SCB

Motivering valda indikatorer och mått

För att den totala utbildningsnivån i kommunen ska öka behöver vi fler med genomförd utbildning på alla nivåer. För att få fler med högre utbildning behöver vi fler gymnasieutbildade med behörighet till högskola. För att få fler gymnasieutbildade behöver vi fler med behörighet till gymnasiet.

Målområde

Infrastruktur och kommunikation

Att kommunicera med människor, träffas och berikas, är en naturlig del av våra dagliga liv. En väl utbyggd infrastruktur av kommunikationer i form av kollektivtrafik och vägar liksom teknik för vår tids digitala mötesplatser är absolut avgörande.

Ljusdals kommun med bolag är den viktigaste aktören för en bra infrastruktur i kommunen. Både där kommunen själv är huvudman men också där kommunen är drivande i kontakter med andra huvudmän. En långsiktigt planerad och samordnad utbyggnad av en miljövänlig infrastruktur möjliggör utveckling och är betydelsefull för alla.

Två områden som är viktigare än andra är kollektivtrafik och bredband som kan ses som pulsådror som kopplar ihop oss med omvärlden. Kollektivtrafiken och primärt tågtrafiken, men naturligtvis även landsvägsbuss, kännetecknas idag av ett bra utbud och måste bevaras med åtminstone bibehållen denna standard och kapacitet. Kollektivtrafiken är viktig både för pendling, tjänsteresor och för besökare. ***Ett alternativ för transport och viktigt komplement till kollektivtrafiken är gång- och cykelvägar. Tillgången till gång- och cykelvägar är en central del i en miljövänlig infrastruktur som även gynnar folkhälsan.***

Transportökningar, stigande transportkostnader och transporternas negativa effekter på klimatet ökar kraven på ett effektivare och mer miljövänligt transportsystem. Detta ställer krav på en utbyggd infrastruktur på järnväg samt ökad samverkan mellan olika transportslag. ***Då de geografiska förutsättningarna för effektiva omlastningspunkter i Ljusdal är goda har kommunen en chans att bidra i den utvecklingen. Här är Trafikverket en viktig partner då vägstandarden på riksvägarna genom kommunen måste höjas och där projekten Fjällvägen och Atlantbanan är av mycket stor vikt.***

IT-infrastrukturen ska utvecklas så att den svarar upp mot de krav som ställs av människor som lever, verkar eller vill etablera sig i Ljusdal. Möjligheten till bra internetuppkoppling via bredband är idag ett måste för de allra flesta, såväl enskilda som företag. Ofta är detta även ett krav hos besökaren. Näringslivets användning av bredband och internet ökar konkurrenskraften och öppnar upp för nya affärsmöjligheter, exempelvis olika verksamheter på distans.
Den offentliga verksamheten i sin helhet står inför ett omfattande förändringsarbete i syfte att bli enklare, öppnare och effektivare. Genom bredband och IT skapas möjlighet att på ett nytt, aktivt sätt, engagera sig och ta del av och bidra till samhällsdebatten. Bredbandsutbyggnad med fiber är ett nationellt prioriterat område där kommunen bör arbeta i enlighet med den regionala bredbandsstrategin. Även täckning för mobiltelefon är av stor vikt varför ambitionen bör vara att påverka ansvariga i riktning mot större kapacitet och driftsäkerhet.

Övriga viktiga förutsättningar för utveckling är långsiktigt planerad och driftsäker VA, värme och el. Utbyggnad av vatten, avlopp och till exempel vägbelysning kan vara betydelsefullt för möjligheten till expansion och nybyggnation i de delar av kommunen som har tillväxt. Kommunen önskar rådighet över grundläggande infrastruktur i den mening att ägande välkomnas.

Genom att skapa och tillgängliggöra attraktiva miljöer, för bland annat rekreation, natur- och kulturupplevelser, stärks och utvecklas kommunens attraktionskraft och därigenom lockas såväl besökare som invånare och etableringar hit.

Mål: Den totala kapaciteten på infrastruktur och kommunikationsförbindelser ska öka.

Indikatorer - Delmål

- Kollektivtrafikutbud inom kommunen och regionen.
- Företagens och hushållens tillgång till 100 Mbit/s bredband.
  - Utbud av mark för näringsverksamhet.

Mått

- Antal resor, linjer och avgångar med kollektivtrafik, olika kategorier, X-trafik.
- Andel av befolkningen respektive företagen med tillgång till 100 Mbit bredband, Post- och telestyrelsen.
- Antal byggklara tomter för näringsverksamhet inom kommunen, SUF.

Motivering valda indikatorer och mått

Teknisk utveckling och utveckling av sätt att kommunicera kan göra att behovet av infrastruktur både för transport och kommunikation snabbt förändras. Därför är målet formulerat som att den totala kapaciteten på infrastruktur och kommunikation ska öka. Vissa av måtten kan därmed uppvisa en minskning utan att det totalt innebär en försämring – det kan då innebära att behov och förutsättningar förändrats. Att kollektivtrafik och tillgång till bredband är två viktiga indikatorer framgår och är motiverat i texten till målområdet. Att särskilt mäta tillgången av mark för näringsverksamhet understryker ytterligare vikten av att insatser för näringslivet ska prioriteras.

Målområde

Boende

En fungerande boendemarknad är nödvändig för att människor ska kunna bo och verka i kommunen. Ett brett utbud av attraktiva boenden av olika karaktär, och i lägen där människor önskar leva, måste finnas för naturlig generationsväxling och nyinflyttning.

Livskvalitet i vardagsmiljön spelar en allt större roll vid bosättningsbeslut. Därför är det viktigt att kunna erbjuda bostäder i sådana lägen människorna finner attraktiva. Kommunen kan i egenskap av stor markägare vara med att skapa en god bebyggelsemiljö. Ett bra boende för alla är en viktig social fråga. För den sociala hållbarheten är det grundläggande att det finns ett utbud för boende i olika åldrar och olika livssituationer. En attraktiv livsmiljö innebär bland annat att det finns en trygg och säker miljö med bra boende, med positiva variationer i bostadsbeståndet och tillgänglighet för alla.

Ljusdals kommun har goda förutsättningar att uppfylla olika önskemål om boendemiljö. Därtill ligger prisläget långt under vad som gäller i storstadsregionerna. Oavsett var i kommunen man bor har man nära till natur och friluftsliv. Ljusdals kommun kan också erbjuda goda möjligheter för ett kulturhistoriskt inspirerat boende. Med världsarvsgårdarna som förebilder satsar idag flera på att renovera äldre gårdar och skapa vackra boendemiljöer, ibland i kombination med ett eget företagande på landsbygden.

Bostadsönskemålen kan antas bestå av både lägenheter, bostadsrätter, radhus, villor eller trygghetsboenden i olika grad av lugna och servicenära lägen. En ökad tillgång till trygghetsboenden kan i sin tur generera ett ökat utbud av villor. Att bo ”på landet” är också ett alternativ som många önskar, inte minst utflyttare och återvändare från storstadsregionerna.

Mål: Det ska i kommunen finnas ett varierat utbud av lämpliga boendeformer och boendemiljöer för olika behov och hushållstyper.

Indikatorer - Delmål

- Bostadsbestånd för olika hushållstyper.
- Utbud av mark för olika typer av bostadsbebyggelse.

Mått

- Nöjdhet bostäder, medborgarundersökning, SCB.
- Antal byggklara tomter för bostäder, SUF.

Motivering valda indikatorer och mått

Måttet nöjdhet med bostäder mäter hur man ser på möjligheterna för att hitta bra boende och utbudet av olika boendeformer samt hur trivsam man anser att bebyggelsen är. För att främja ett varierat utbud och underlätta rörlighet på boendemarknaden är tillgång till planerade och byggklara tomter för bostäder en viktig indikator.

Målområden

Kultur och Fritid

Människor behöver rekreation och inspiration för att upprätthålla sin livskvalitet och hälsa. Vi har kulturmiljöer av världsklass liksom intressant industrihistoria på flera platser inom kommunen. Det är av stor betydelse att det erbjuds rika möjligheter att såväl delta i som besöka aktiviteter och evenemang inom kultur, idrott och fritid. Goda förutsättningar för alla kulturarbetare och idrottare är grunden. Ett utvecklande av dessa sektorer, i nära samarbete med föreningar och ideella, utgör viktiga byggstenar för vår hållbara kommun.

Kultur, fritidsverksamhet och idrott spelar en viktig roll för en socialt hållbar utveckling, både när det gäller social sammanhållning, delaktighet i samhället, god hälsa och attraktiv livsmiljö. Kommunen verkar för att alla som vill, oavsett ålder, kön eller kulturell bakgrund ska kunna delta i ett rikt urval av aktiviteter. Det är också viktigt att det i kommunen erbjuds ett varierat utbud av kultur- respektive idrottsevenemang såväl på elit som på amatör- och ungdomsnivå.

I Ljusdals kommun finns ett stort antal fritids- och idrottsanläggningar, fritidsgårdar, och ett omfattande föreningsliv inom såväl idrott som kultur. Här finns även flera intressanta kulturhistoriska miljöer med stor attraktivitet liksom naturområden med unik växtlighet, en del av dem skyddade som naturvårdsområden. För den som vill ströva i naturen finns vandringsleder som går igenom ett tvärsnitt av hälsingenaturen. Fysisk aktivitet är en viktig skyddsfaktor mot ohälsa och värdet av fysisk aktivitet är stort. Utbudet och tillgängligheten för motion är mycket bra i Ljusdals kommun.

Mål: Kultur- och fritid ska ha en central roll i att skapa ett socialt hållbart samhälle och vara tillgängligt för alla.

Indikatorer - Delmål

- Tillgång till fritidsmöjligheter; idrott, motion och kultur
- Nöjdhet med verksamheter och utbud

Mått

- Fritidsmöjligheter, medborgarundersökning, SCB.
- Verksamheter och utbud, medborgarundersökning, SCB.
- ***Andelen elever 7 – 15 år som deltar i musikskola.***

Motivering valda mått

Kultur och fritid har och ska ha en central roll i att skapa ett socialt hållbart samhälle. Detta förutsätter ett rikt utbud av kultur- och fritidsaktiviteter och evenemang samt att det är tillgängligt för alla. De valda måtten mäter hur man ser på fritidsmöjligheter när det gäller nöjesutbud, tillgång till parker, grönområden och natur samt tillgång till idrotts- och kulturevenemang samt möjligheterna att kunna utöva t.ex. sport, kultur, friluftsliv och föreningsliv. När det gäller kommunens idrotts- och motionsanläggningar mäts vad man anser om öppettider samt utrustning och skötseln av anläggningarna. För kultur mäts specifikt vad man tycker om biblioteksverksamheten, utställnings- och konstverksamheter samt teaterföreställningar och konserter.

Målområde

Offentlig service

Den offentliga servicen är avgörande för människors möjligheter att leva, studera och arbeta, liksom därmed även för våra näringar. Kommunens verksamheter måste fortsätta att utveckla sina förmågor som stöd för medborgare och företag. Andra offentliga aktörer ska påverkas att förstärka sin närvaro i kommunen.

En tillgänglig samhällsservice har betydelse för medborgarnas upplevelse av en trygg och attraktiv livsmiljö och ger förutsättningar för mötesplatser och ett aktivt deltagande i samhällslivet. Ljusdals kommun skall i sina verksamheter tillhandahålla god samhällsservice och myndighetsutövning. Inom alla kommunens omsorgs- och servicetjänster ska förebyggande och samordnade insatser prioriteras. All verksamhet skall vara grundad på respekt för den enskildes självbestämmanderätt och integritet. Den enskilde skall i största möjliga utsträckning ges inflytande och medbestämmande. ***Levnadsvillkoren för män och kvinnor skiljer sig vilket måste beaktas.***

De äldre ska kunna leva ett aktivt liv och ha inflytande i samhället och över sin vardag, kunna åldras i trygghet med bibehållet oberoende, bemötas med respekt och ha tillgång till god vård och omsorg.

Funktionshindrade ska ha jämlikhet i levnadsvillkor och kunna vara fullt delaktiga i samhällslivet. Målet skall vara att den enskilde får möjlighet att leva som andra.

Barn och unga ska respekteras, ges möjlighet till utveckling, trygghet, delaktighet och inflytande. Skolan ska värna de demokratiska värdena och vara en trygg, hälsofrämjande och jämställd plats för alla flickor och pojkar.

För att kunna erbjuda en offentlig service på den nivå som krävs måste kommunen erbjuda sina anställda de bästa förutsättningar för arbete, trivsel, delaktighet och meningsfullhet i sin arbetssituation.

Näringslivet och sysselsättningen ska stärkas. Befintliga och blivande företag och etableringar ska ges goda förutsättningar för deras verksamhet.

För att en kommun ska kunna skapa goda livsmiljöer krävs en planering som ser till helheten och är klimatsmart. Den fysiska planeringen inklusive kommunens service när det gäller t.ex. gator, parker, vatten/avlopp samt sophämtning och avfallshantering, behöver innefatta långsiktigt hållbart byggande***. Modeller för hur glesbygden skall kunna erbjudas samlad offentlig service bör utformas.***

Det är viktigt att kommunen verkar för att övriga aktörer inom området offentlig service påverkas att utveckla sin kapacitet och kvalitet till kommunens invånare.

Mål: Nöjdheten med den offentliga servicen ska öka.

Indikatorer - Delmål

- Nöjdheten med kommunens verksamheter.
- Utbudet av offentlig service från övriga aktörer.

Mått

- Medborgarundersökningen, SCB.
- Sammanvägd bedömning av utbudet av offentlig service från övriga aktörer.

Motivering valda mått

Då kommunens samtliga verksamheter utför offentlig service har här en sammanvägning av nöjdhetsmåtten i medborgarundersökningen valts för att få en helhetsbild av graden av nöjdhet. Utvecklingen av tjänster kan i vissa fall göra att service som genomförs i annan form än i dag innebär högre mått av servicegrad och tillgänglighet än dagens trots t.ex. att aktören inte fysiskt finns på orten. Därför är inte ett mått som mäter antalet offentliga serviceaktörer på orten ensamt ett relevant mått. En sammanvägd bedömning av antalet offentliga aktörer på orten och nöjdhet med utbud av samhällsservice inom rimligt avstånd, eventuellt med kompletterande undersökning och analys kan här ge en indikation på nöjdhet med utbudet.

Målområden

Aktivt miljöarbete samt Natur och livsmiljö

Naturen är och har varit vår bygds grundläggande tillgång. Som betydande källa för skapandet av resurser, och som plats för livgivande aktiviteter. Vi måste bedriva ett aktivt miljöarbete, värna naturen och medvetet arbeta för en sund och framtidsinriktad livsmiljö i kommunens alla delar, i tätorter såväl som på landsbygd.

En av kommunens grundläggande resurser är naturen. Luften är ren och frisk och här finns rent vatten. I kommunen finns vidsträckta vildmarksområden med tillgång till orörd natur och stora möjligheter till tystnad. Detta ger goda förutsättningar för ett aktivt friluftsliv för såväl invånare som turister. Friluftsliv och natur är viktiga inslag i kommunens planerings- och utvecklingsarbete. Naturvård, fysisk aktivitet och hälsa hör samman, och goda möjligheter till rekreation bidrar till den sociala hållbarheten. Det ger också bra förutsättningar för god folkhälsa och ökat miljömedvetande.

En betydande resurs i Ljusdals kommun är Ljusnan. Det vackra kulturlandskapet i anslutning till Ljusnans dalgång, och våra övriga kulturlandskap, är en identitet och ett varumärke för kommunen. En stor del av den biologiska mångfalden är kopplad till kulturlandskapet.

Folkhälsan är en förutsättning för en sund samhällsutveckling och för välstånd. Att värna invånarnas hälsa är lika viktigt för samhället som för individen.

Bostadsnära grönområden och idrottsplatser har särskilt stora sociala värden. Det är därför värdefullt för den sociala sammanhållningen att det finns tillgång till sådana områden. För barn är det viktigt att få ett eget förhållande till naturen och ett intresse för friluftsliv och uteaktiviteter.

Ett öppet kulturlandskap utgör en viktig och central del av kulturmiljön. Vid bevarandet av kulturlandskapet värnas en god bebyggd miljö och en biologisk mångfald. Det är därför viktigt att det sker en positiv utveckling av landsbygden.

Ett aktivt arbete med en smart grön omställning är en förutsättning för utveckling. Nya idéer, produkter och tjänster samt innovationer inom exempelvis energieffektivisering kan skapa nya affärsmöjligheter, gröna jobb och marknader för miljöteknik.

Kommunen skall i all verksamhet sträva mot att skapa ett hållbart energisystem som fungerar i samspel med naturligt förekommande kretslopp, är baserat på förnybara energikällor och en effektiv energianvändning samt bidrar till att minska utsläppen av växthusgaser.

Den strategiska energieffektiviseringen skall byggas på en aktivt deltagande och genomsyras av ett växande energi och miljömedvetande.

Mål: Ljusdal ska vara en kommun med god livsmiljö där kommunen bedriver ett aktivt miljöarbete.

Indikatorer - Delmål

- Upplevelse/erfarenhet av kommunens livsmiljö.
- Naturskydd och bevarande av biologisk mångfald.
- Aktivt miljöarbete.

Mått

- Bedömning av kommunens livsmiljö, medborgarundersökning, SCB.
- Antal hektar naturskyddade områden, SUF.
- Miljöarbete och renhållning, medborgarundersökning, SCB.
- Antal utförda miljömålsåtgärder*, Åtgärdsprogram för miljömålen i Gävleborgs län 2014-2020.*

Motivering valda mått

Miljö, natur och livsmiljö är till stor del varandras förutsättningar varför indikatorer och mått i viss mån kan överlappa varandra. De mått som huvudsakligen valts ut för att spegla målet om god livsmiljö handlar om trygghet, tillgång till grönområden och natur samt en helhetsbedömning av kommunen som en plats att leva och bo på. Som huvudindikator för naturaspekten har måttet andel naturskyddade områden valts. De indikatorer som valts för målet aktivt miljöarbete är indikatorer där vi som kommun och inom kommunens verksamheter kan påverka på sådant sätt att det blir mätbart. Ur medborgarundersökningen har valts mått som speglar medborgarnas syn på kommunens miljöarbete samt renhållning och sophämtning. I kommunens överenskommelse kring åtgärdsarbete för de regionala miljömålen finns en åtgärdslista där antalet utförda miljömålsåtgärder har valts som mått på hur aktivt kommunen bedriver sitt miljöarbete.

Målområde

Mångfald

Människorna kommer alltid att vara vår största tillgång. Bygden präglas av en öppen, trygg och välkomnande kultur. I vår kommun arbetar vi aktivt och medvetet för ett demokratiskt engagemang baserat på den rikedom och mångfald som skapas i mötet mellan människor. Alla som bor i Sverige ska ha samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter, oavsett etnisk och kulturell bakgrund. Samhällets gemenskap ska ha mångfalden som grund, och samhälls-utvecklingen ska präglas av respekt för olikheter inom de gränser som följer av samhällets grundläggande demokratiska värderingar.

Det integrationspolitiska arbetet ska särskilt inriktas på att ge förutsättningar till individers egen försörjning och delaktighet i samhället, att värna grundläggande demokratiska värden, att verka för kvinnors och mäns lika rättigheter och möjligheter, samt förebygga och motverka diskriminering, främlingsfientlighet och rasism***. Andelen utlandsfödda anställda i kommunens olika verksamheter måste på sikt motsvara befolkningssammansättningen***.

Det offentliga rummet stimulerar till möten mellan människor, vilket kan minska segregation och intolerans. Genom att skapa möjligheter för möten mellan människor bidrar kommunen till delaktighet och gemenskap där människor kan utvecklas tillsammans. Därigenom kan också samhället utvecklas. En viktig länk i utvecklingen är folkrörelser, föreningar och organisationer.

Mål: Ljusdals kommun ska aktivt verka för ett öppet samhälle genomsyrat av mångfald, jämställdhet och jämlikhet.

Indikatorer - Delmål

- Aktivt mångfaldsarbete.
- Aktivt jämställdhetsarbete.
- Invånarnas demokratiska engagemang.

Mått

- Utförda åtgärder enligt mångfaldsplan.
- ***Antal anställda i kommunen med utländsk bakgrund samt varav utrikes födda, personaltabell – mångfald, SCB.***
- Utförda åtgärder enligt jämställdhetsplan.
- Invånarnas möjligheter till inflytande på beslut, medborgarundersökning, SCB.

Motivering valda mått

För kommunen finns en fastställd mångfaldsplan samt jämställdhetsplan. Genom att mäta antalet genomförda åtgärder i respektive plan får vi ett mått på om kommunens arbete bedrivs aktivt och enligt plan. Mångfald är ett klart vidare begrepp än enbart etisk bakgrund, men mätning av olika mångfaldsvariabler skulle innebära olämplig och otillåten registrering. Måttet persontabell mäter därför endast en aspekt av mångfaldsperspektivet. (Då uppgifter som födelseland och bakgrund betraktas som känsliga uppgifter är dessa uppgifter sekretessgranskade.)

För att mäta det demokratiska engagemanget har vi valt att mäta invånarnas möjlighet till inflytande på beslut inom kommunen. Måttet invånarnas inflytande har fördelen att det mäts årligen medan resultat av antal valdeltagande förnyas endast vart fjärde år.

Genomförande

Hållbar utveckling ur ett socialt, miljömässigt och ekonomiskt perspektiv är utgångspunkterna för utveckling och utgör därmed grund för arbetet. Det bidrar till en bättre styrning och ger oss större förutsättningar att närma oss våra mål och vår vision.

Ljusdals kommun har det övergripande ansvaret för genomförandet av LjUS genom samordning av insatserna i strategin. För att åstadkomma detta krävs samverkan och samarbete inom kommunkoncernen, med näringslivet och övriga berörda organisationer.

Genomförandet av LjUS konkretiseras i den ekonomiska långtidsplanen, ELP, och årsbudgeten vilka beskriver hur strategin ska genomföras. Åtgärder och ansvariga aktörer förtydligas. Strategier och planer har en målstruktur med tydlig koppling till utvecklingsstrategin genom att verksamhetsmål och indikatorer är kopplade till de mål som återfinns i LjUS. Alla aktiviteter som planeras och genomförs måste prövas ur LjUS perspektiv innan beslut fattas.

Uppföljning och utvärdering

Det är nödvändigt att följa upp och utvärdera det lokala utvecklingsarbetet på alla nivåer. Utifrån det kan de förändringar göras som behövs för att ännu bättre styra mot mål och vision.

Uppföljning och utvärdering ska värdera de insatser och åtgärder som sker i arbetet att nå de uppsatta målen. Arbetet består av att följa upp resultat och effekter samt kritiskt förhålla sig till dem. Erfarenheterna ska rapporteras tillbaka in i kommunens styrning för att på så sätt utgöra underlag för kommande prioriteringar. En planering för utvärderingsdialoger mellan kommunens olika politiska organ liksom inom förvaltning skall fastställas.

Uppföljning och utvärdering kommer att ske utifrån två nivåer: Dels för respektive nämnd och bolag samt på övergripande kommunkoncernnivå. Uppföljning och utvärdering av målen sker utifrån uppsatta indikatorer och mått och genomförs varje år. Indikatorerna är valda för att på bästa sätt mäta uppsatta målområden. Målområdena i sin tur bidrar till uppfyllelse av det övergripande målet.